

Utgiftsområde 5

Internationell samverkan

Utgiftsområde 5 – Internationell samverkan

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Utgiftsområde 5 Internationell samverkan.....	5
2.1	Mål för utgiftsområdet.....	5
2.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	6
2.3	Resultatredovisning.....	7
2.3.1	Sveriges engagemang i internationella organisationer	7
2.3.2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet.....	11
2.3.3	Sveriges deltagande i internationell krishantering och fredsfrämjande insatser.....	12
2.3.4	Rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning.....	16
2.3.5	Forskning om säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning.....	17
2.3.6	Exportkontroll.....	18
2.3.7	Utvecklat samarbete inom Östersjöregionen.....	19
2.3.8	Regionalt samarbete.....	20
2.3.9	Det nordiska samarbetet	21
2.3.10	Sverige är ett fortsatt starkt varumärke.....	21
2.3.11	Konsulära insatser	22
2.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	23
2.5	Politikens inriktning	25
2.6	Budgetförslag.....	31
2.6.1	1:1 Avgifter till internationella organisationer.....	31
2.6.2	1:2 Freds och säkerhetsfrämjande verksamhet.....	32
2.6.3	1:3 Nordiskt samarbete.....	33
2.6.4	1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet.....	34
2.6.5	1:5 Inspektionen för strategiska produkter	35
2.6.6	1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning	37
2.6.7	1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	38
2.6.8	1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI).....	38
2.6.9	1:9 Svenska institutet.....	39
2.6.10	1:10 Information om Sverige i utlandet.....	40
2.6.11	1:11 Samarbete inom Östersjöregionen.....	41

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 473 554
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	183 441
1:3 Nordiskt samarbete	16 295
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	4 826
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	143 855
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning	83 358
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28 402
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19 175
1:9 Svenska institutet	135 328
1:10 Information om Sverige i utlandet	15 475
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	170 215
Summa anslag inom utgiftsområdet	2 273 924

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	44 000	2025–2026
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	160 500	2025–2031
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	204 500	

2 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

2.1 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet Internationell samverkan är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder (prop. 2008/09:1 utg.omr. 5, bet. 2008/09:UU1, rskr. 2008/09:122).

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Budget 2023 ¹	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 630	1 625	1 605	1 474	1 430	1 437
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	1 242	178	181	183	191	194
1:3 Nordiskt samarbete	13	14	13	16	14	14
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	-6	8	8	5	5	5
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	55	114	114	144	151	155
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning	75	79	79	83	74	74
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28	28	28	28	28	28
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19	19	19	19	19	19
1:9 Svenska institutet	136	132	131	135	141	145
1:10 Information om Sverige i utlandet	15	15	15	15	15	15
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	174	170	169	170	170	165
Totalt för utgiftsområde 05 Internationell samverkan	3 381	2 384	2 362	2 274	2 238	2 251

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2024–2026 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	2 095	2 095	2 095
Pris- och löneomräkning ²	13	28	37
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	166	116	119
varav BP24 ³	147	97	104
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	2 274	2 238	2 251

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2024 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

	2024
Transfereringar ¹	1 762
Verksamhetsutgifter ²	510
Investeringar ³	2
Summa utgiftsram	2 274

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2022 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

En rad olika faktorer bidrar till att uppnå målet att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Insatser som finansieras med medel från utgiftsområdet ska ses i ett sammanhang där även effekterna av andra offentliga insatser eller samverkan med berörda aktörer bidrar till måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Det handlar om en bredd av samhällsliga kontakter och relationsskapande på olika nivåer, i olika forum, och med diplomatiska, politiska och ekonomiska medel. Utlandsmyndigheterna spelar här en central roll. Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

En bärande del av verksamheten inom utgiftsområdet utgörs av de principer och politiska prioriteringar som vägleder den förda politiken. Dessa är bl.a. demokrati och mänskliga rättigheter, rättsstatens principer, det transatlantiska samarbetet, nordiskt samarbete, medlemskapet i Nato, stöd till Ukraina, fred och säkerhet samt jämställdhet, som kommer till uttryck inte minst i regeringens årliga utrikesdeklaration. För utgiftsområdet finns följande indikatorer för utvecklingen på området och verksamhetens resultat:

- Internationell krishantering och fredsfrämjande insatser: Antal utsända i civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser.
- Forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning: Stockholms internationella fredsforskningsinstitutets och Utrikespolitiska institutets förekomst i medierapportering.
- Exportkontroll: Handläggningstider för tillståndsärenden, antal avgjorda ärenden och omfattningen av tillsynsverksamheten.
- Nordiskt samarbete: Antal undanröjda hinder för rörlighet över gränserna.
- Sverigefrämjande: Nation Brands index, Svenska institutets stipendier, alumner och alumnverksamhet samt antal institutioner utomlands som undervisar i svenska.

2.3 Resultatredovisning

Den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen bygger huvudsakligen på resultat som avser 2022. I resultatredovisningen beaktas även resultatet av åtgärder som vidtagits under 2023 i den utsträckning det finns relevant underlag tillgängligt.

2.3.1 Sveriges engagemang i internationella organisationer

I syfte att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder är Sverige engagerat i ett antal internationella organisationer. Arbetet är inriktat på bred internationell samverkan och samarbete.

Sverige var under 2022 medlem i bl.a. Europeiska unionen (EU), Europarådet (CoE), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nordiska ministerrådet, Förenta nationerna (FN) och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Sverige deltog som inbjudet land ("invitee") till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato).

De obligatoriska avgifterna till dessa organisationer finansieras från anslag 1:1 *Avgifter till internationella organisationer*, förutom EU som finansieras via utgiftsområde 27. Avgifterna utgjorde 2022 knappt 72 procent av utgiftsområdet. Nivåerna för dessa utgifter är framför allt beroende av förändringar i organisationernas arbete och valutakurser. I tabell 2.4 redovisas andelen kostnader av de totala årliga utbetalningarna till de internationella organisationerna.

Tabell 2.4 Avgifter för respektive organisation som finansieras av anslag 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Procent	2022	2021	2020	2019
FN	61	46	55	62
Nordiska ministerrådet	24	32	27	23
Europarådet	4	6	5	4
OSSE	4	7	6	5
OECD	3	5	4	3
Övriga organisationer	3	4	3	3
Total	100	100	100	100

Källa: Kammarkollegiet.

EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform

EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska arena. Sverige verkade under 2022 för en fortsatt utveckling och effektivisering av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP), inklusive inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). EU:s GUSP-budget gick under året till krishanteringsinsatser under GFSP, nedrustnings- och ickespridningsprojekt, och finansiering av EU:s särskilda representanter. Inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd förbereddes flera initiativ på området. Sveriges bidrag till GUSP-budgeten finansieras genom den svenska EU-avgiften under utgiftsområde 27. Svenskt deltagande i GSFP-insatser sker huvudsakligen genom personalbidrag finansierade under utgiftsområdena 5, 6 och 7. Under 2022 deltog Sverige i 15 av EU:s 20 civila och militära krishanteringsinsatser och lämnade ett av de största personalbidragen till den civila krishanteringen. Sverige bidrog under utgiftsområde 5 även med stöd till EU:s institut för säkerhetsstudier (EUISS) och EU:s satellitcentrum (SatCen). Med utgångspunkt i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik har Sverige i enlighet med Relations 2020–2025 (GAP III) arbetat för att stärka jämställdhetsperspektivet.

Utvecklingen av EU:s säkerhets- och försvarspolitik inom ramen för genomförandet av EU:s globala strategi fortsatte under 2022 med antagandet av den så kallade Strategiska kompassen. För att stärka och effektivisera EU:s civila krishanteringsinsatser antogs 2023 en ny civil GSFP-pakt, vilket var ett viktigt resultat för det svenska EU-ordförandeskapet.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion mot Ukraina inleddes har den Europeiska fredsfaciliteten (EPF), använts som EU:s plattform för militärt stöd till Ukraina. EPF finansieras från utgiftsområde 6, *Försvar och sambällets krisberedskap*, militära krishanteringsinsatser och kapacitetsbyggande i tredjeland. Instrumentet har hittills använts för leveranser av militär materiel, dödligt och icke-dödligt, till Ukraina samt utbildning för de ukrainska väpnade styrkorna genom den militära träningsinsatsen EUMAM Ukraina som lanserades i november 2022. Efter en politisk överenskommelse i december 2022 utökades hela EPF-budgeten med två miljarder euro. Beslut om ytterligare en utökning om 3,5 miljarder euro togs under 2023. EU inrättade också en tillfällig närvaro i Armenien under hösten 2022 för att bidra till stabilisering i det konflikttrabbade området kring Nagorno-Karabach.

OSSE är ett viktigt säkerhetspolitiskt forum för diplomati, dialog och ansvarsutkrävande

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är ett säkerhetspolitiskt samarbetsorgan med 57 deltagande stater. Verksamheten omfattar bl.a. konventionell rustningskontroll, mänskliga rättigheter, rättssäkerhet och demokrati. Till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina bedrevs verksamheten under 2022 inte enligt gängse former. Det polska ordförandeskapets beslut 2022 att inte förhandla med Ryssland i permanenta rådet (som arbetar enligt konsensusprincipen) medförde att flera viktiga möten och aktiviteter istället genomfördes efter överenskommelser och stöd från likasinnade (framför allt EU och dess kandidatländer, USA, Kanada och EES). Sveriges prioriteringar i det nya läget var stöd till Ukraina och att bidra till att hålla Ryssland ansvarigt för aggressionen och andra överträdelser av folkrätten i och mot Ukraina, att försvara och värna den europeiska säkerhetsordningen som är baserad på folkrätten, Helsingforslutakten, Parisstadgan och andra OSSE-principer och åtaganden, att värna OSSE:s breda säkerhetsbegrepp där kopplingen mellan säkerhet inom och mellan stater och respekten för demokrati och mänskliga rättigheter tydliggörs, samt att bidra till konfliktlösning.

Sverige prioriterade även stöd till och för OSSE:s institutioner och fältnärvaro i Centralasien, södra Kaukasus och västra Balkan och till det nyinrättade programmet för Ukraina (Support Programme Ukraine, SPU). Detta program etablerades efter det att den särskilda observationsmissionen (SMM) av Ryssland tvingats stänga och personalen evakuerats vid krigsutbrottet. SMM hade ett viktigt uppdrag att övervaka säkerhetssituationen i Ukraina efter att den ryska aggressionen inletts 2014.

Som ordförande för OSSE:s asiatiska partnerskap hade Sverige ett angreppssätt där effekterna av den ryska fullskaliga invasionen kunde lyftas. Ett särskilt möte ägnades åt konsekvenserna för OSSE-regionen från situationen i Afghanistan. En asiatisk konferens anordnades i Wien den 15 juni under svenskt värdskap. Ordförandeskapet avslutades vid ett trojkamöte i samband med OSSE:s ministerrådsmöte i Lodz den 2 december med deltagande på huvudstadsnivå.

Sverige fortsatte även sitt engagemang för att stärka jämställdhetsintegrering och lyfte särskilt fram agendan för kvinnor, fred och säkerhet, vikten av ekonomisk jämställdhet, samt gav stöd till insatser för att stärka OSSE:s arbete att hantera utmaningar relaterade till klimat och säkerhet, i linje med ministerrådsbeslutet i Stockholm 2021.

Sverige prioriterade det civila samhällets möjligheter att delta i OSSE:s arbete och stöttade den särskilda Human Dimension-konferensen, som genomfördes i stället för det sedvanliga Human Dimension Implementation Meeting, vilket inte kunde genomföras då konsensus för detta saknades i permanenta rådet.

Sverige bidrog till den dialog som förs om konventionell rustningskontroll och militärt förtroendeskapande inom OSSE. Sverige verkade för genomförande och modernisering av Wiendokumentet. Vidare verkade Sverige för att genomförandet av fördraget om observationsflygningar (OST) skulle följas fullt ut. Ryssland frånträdde fördraget 2021 efter att USA, mot bakgrund av allvarliga brister i hur Ryssland följt fördraget, lämnat OST 2020.

Europarådet ska rustas att stärka mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Europa. Europarådet bedriver ett viktigt arbete för att främja mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Utvecklingen under perioden har befast intrycket att Europa även framöver behöver en regionalt stark organisation för dessa kärnvärderingar, som en del av den europeiska säkerhetsarkitekturen. Den 16 mars 2022 uteslöts Ryssland ur Europarådet. Sveriges prioriteringar har under perioden präglats av arbetet med att hantera konsekvenserna av detta unikt historiska beslut. Rysslands uteslutning påverkade verksamheten på flera sätt, inklusive budgeten. Ukraina har varit en central prioritering för Sverige, och arbetet med ansvarsutkrävande har givits särskilt fokus. Baserat på FN:s generalförsamlingsresolution (A/RES/ES-11/1) "*Furtherance of remedy and reparation for aggression against Ukraine*" har det under Europarådet upprättats ett register för att dokumentera de skador Ryssland genom sina överträdelser av folkrätten orsakat Ukraina.

Sverige stöder Europarådets reformansträngningar för att bli mer effektiv och anpassningsbar till en föränderlig omvärld, och har under perioden fortsatt lagt stor vikt vid att Europarådet ska utvecklas och stärkas som organisation med fokus på kärnuppgifterna. Sverige stödjer även organisationens viktiga fältverksamhet, och bidrog till Europarådets reformarbete i bland annat Armenien, Azerbajdzjan, Georgien och Moldavien.

Sverige har drivit frågan om EU:s anslutning till Europarådet konvention för mänskliga rättigheter.

Sverige verkade för att stärka det unika övervakningssystemet enligt Europakonventionen och Europadomstolen så att det kan fungera väl. Övervakandet av verkställighet i enskilda högprofilerade fall i Europadomstolen krävde särskilt omfattande hantering.

Sverige värnade jämställdhets- och rättighetsperspektivet för att fortsatt hantera konsekvenserna av covid-19-pandemin, samt har verkat för fortsatt genomförande av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet, den så kallade Istanbulkonventionen.

Sverige är 2023 vice ordförande i "Gruppen av stater mot korruption", som genom sin utvärderingsmekanism bidrog till arbetet för att stärka rättsstatsprincipen.

FN-samarbetet främjar svenska utrikes- och biståndspolitiska intressen

FN är en av de främsta förvaltarna av en regelbaserad världsordning, global fred och säkerhet och är en viktig arena för svensk utrikespolitik. Svenska bidrag till FN:s reguljära budget har bl.a. varit viktiga med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

Sverige är engagerat i FN-reformarbetet inom generalsekreterarens initiativ ”Our Common Agenda” (OCA) och det stundande Framtidstoppmötet 2024. Sverige leder tillsammans med Rwanda arbetet med Global Digital Compact (GDC), som förhoppningsvis kan antas vid Framtidstoppmötet. Vidare bidrog Sverige genom stöd till High-Level Advisory Board on Effective Multilateralism, som på uppdrag av Generalsekreterare Guterres leddes av Stefan Löfven samt Ellen Johnson Sirleaf. I april 2023 levererade HLAB sin slutrapport till Generalsekreteraren och uppdraget avslutades därmed.

Sverige bidrog under 2022 med personal från Polismyndigheten, Kriminalvården och Försvarsmakten till en rad fredsfrämjande insatser i FN:s regi, inte minst genom FN:s fredsbevarande insats Minusma i Mali, som under våren 2023 avvecklades. Inom ramen för OCA har Sverige och EU bidragit till arbetet med att inom ”New Agenda for Peace” anpassa FN:s fredsinsatser till nya utmaningar, såsom exempelvis konflikters komplexa och regionala karaktär, vikten av strategisk kommunikation och bemötande av desinformation, digitalisering med mera. Sverige har under 2022 bland annat bidragit till FN:s kapacitetsutveckling när det gäller underrättelser samt till kursen Senior Mission Leaders (SML) som utbildar insatschefer inom ledarskap och jämställdhet.

Inom FN har Sverige drivit på jämställdhetsarbetet bl.a. genom att bidra med stöd i det operativa arbetet inom koalitionen om ekonomisk jämställdhet (Action Coalition on Economic Justice And Rights) inom UN Womens initiativ ”Generation Equality”. En handlingsplan (Global Acceleration Plan) har tagits fram och Sverige har fått genomslag för sina prioriteringar om arbete för ekonomiska reformer, mot diskriminerande lagstiftning samt en jämställd arbetsmarknad. Sverige fortsatte att stötta genomförandet av FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet. I mars 2023 presenterade Ukraina sin uppdaterade nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet, i samarbete med Sverige. Via FN-organ som UN Women och UNFPA stöttade Sverige ett flertal jämställdhetsinsatser i Ukraina, däribland insatser mot sexuellt och könsbaserat våld.

OECD är en råd- och normgivande analysorganisation till stöd för policyutveckling på flertalet samhällsområden

OECD har genom de internationella konventioner, standarder och rekommendationer som tas fram en stark norm- och rådgivande roll inom områden som ekonomi, handel, arbetsmarknad, utbildning, forskning, innovation, beskattning, hållbart företagande, miljö, klimat, hälsa och sociala frågor. Genom rapporter och erfarenhetsutbyte mellan de 38 medlemsländerna söker organisationen lösningar som kan forma politik för att nå gemensamma mål som en hållbar och inkluderande tillväxt och samhällsutveckling med hög och jämlik levnadsstandard, grön omställning och en fungerande världshandel.

OECD:s rapporter, rekommendationer och granskningar fortsatte att under 2022 tjäna svensk policyutveckling inom många områden, exempelvis dess utvärderingar av svensk ekonomi, grön omställning, utbildning och forskning samt jämställdhet. OECD har sedan Rysslands anfallskrig mot Ukraina inleddes inriktat delar av sitt analysarbete på effekterna och hanteringen av kriget. Dessutom inleddes diskussioner om OECD:s roll i Ukrainas framtida återuppbyggnad. Samarbetet inom Internationella energibyrån (IEA) var fortsatt viktigt för den internationella energisäkerheten och för omställningen till hållbara energisystem globalt.

Sverige har ansökt om medlemskap i Nato

Nato är en central aktör för europeisk säkerhet. Sedan 1994 har Sverige varit ett partnerland till försvarsalliansen. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 innebär ett strukturellt, långsiktigt och kraftigt försämrat säkerhetspolitiskt läge. Angreppet på Ukraina är ett flagrant brott mot den europeiska säkerhetsordningen. Rysslands aggressiva agerande innebär att den säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde och övriga Europa har försämrats på ett fundamentalt sätt. Den kraftigt försämrade säkerhetspolitiska situationen bedöms innebära att Sverige behöver se över hur landets säkerhet kan stärkas.

Den 16 maj 2022 beslutade regeringen att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato. Som medlem i Nato stärks Sveriges säkerhet i ett förändrat geo- och säkerhetspolitiskt läge.

Den 5 juli fick Sverige status som inbjudet land, invitee, till Nato under tiden som respektive Natolands parlament ratificerar Sveriges anslutningsprotokoll. Sveriges status som inbjudet land innebär att Sverige och Nato fördjupade sitt samarbete ytterligare och att Sverige deltar i princip i alla kommittéer. Sverige deltog som inbjudet land i såväl försvars- som utrikesministermöten under hösten 2022.

Sverige verkade för ett fördjupat samarbete mellan EU och Nato på en rad områden under 2022 såsom cybersäkerhet, civil krisberedskap och motverkande av hybridhot.

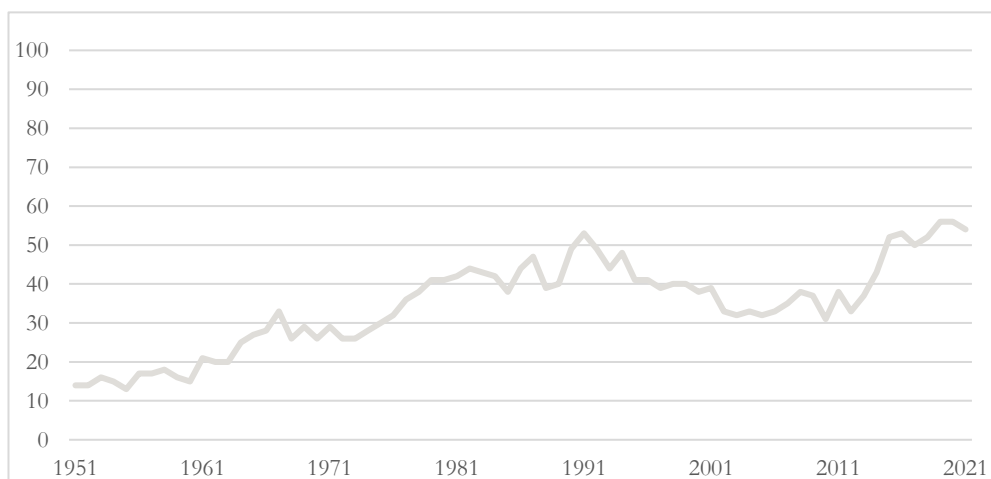
I mars 2023 antog riksdagen proposition Sveriges medlemskap i Nato (2022/23:74).

2.3.2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Verksamhet för fredsbyggande och säkerhetsfrämjande finansieras från anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 5 och från utgiftsområde 7, anslaget 1.1 *Internationellt bistånd*. Genom stöd till mellanstatliga, multilaterala och enskilda organisationer för särskilda insatser och projekt bidrog Sverige under 2022 till att främja konfliktförebyggande, freds- och säkerhetsfrämjande, dialog och medling, samt till att främja jämställdhet och respekt för folkrätten och de mänskliga rättigheterna.

Antalet konflikter ökar (se diagram 2.1) och allt fler civila drabbas. Två tredjedelar av världens allra fattigaste lever i konflikt- och krissituationer. Våld och konflikt hindrar utveckling, fördjupar humanitära behov och driver människor på flykt.

Diagram 2.1 Antal väpnade konflikter i världen 1951–2021

Källa: The Uppsala Conflict Data Program (UCDP), Shawn Davis Therese Pettersson, Magnus Öberg (2022). Organized violence 1989-2021 and drone warfare. *Journal of Peace Research* 59(4). Nils Petter Gleditsch, Peter

Wallensteen, Mikael Eriksson, Margareta Sollenberg och Håvard Strand (2002) Armed Conflict 1946-2001: A New Dataset. *Journal of Peace Research* 39(5).

Svenskt expertstöd till freds och säkerhetsfrämjande insatser

Under 2022 fortsatte Sverige bidra till freds- och säkerhetsfrämjande insatser bl.a. genom FBA:s stöd till FN:s utvecklingsprogram i Ukraina som har bidragit till en omfattande dialogprocess där unga personer i Ukraina fick möjlighet att dela reflektioner om deras roll i Ukrainas återuppbyggnadsprocess. I Palestina bidrog Sverige genom FBA till EU:s polisinsats för att höja kunskaper om jämställdhetsintegrering hos den palestinska säkerhetssektorn. Polismyndigheten bistod bl.a. med specialiserade polisteam till FN:s fredsbevarande insatser i Demokratiska republiken Kongo och Centralafrikanska republiken. Teamen bidrog till att stärka ländernas polisstyrkor i att förebygga och motverka könsrelaterat och sexuellt våld liksom till att utveckla förmågan hos kongolesisk polis att bekämpa organiserad brottslighet.

Insatser för att hantera grundorsaker till konflikt

Sverige har i nära samarbete med likasinnade och i strategiska partnerskap med civilsamhällsorganisationer fortsatt med riktade konflikthanterings- och medlingsinsatser för att hantera grundorsaker till konflikt. Bland annat genom att stå upp för den globala – och därmed också den europeiska – säkerhetsordningen baserad på folkrätten och FN-stadgan. Med utgångspunkt i OSSE har insatserna för att främja en regional säkerhetsordning i Mellanöstern fortsatt i samverkan med flera tankesmedjor och civilsamhällesaktörer.

2.3.3 Sveriges deltagande i internationell krishantering och fredsfrämjande insatser

Målet med Sveriges deltagande i internationell krishantering och fredsfrämjande insatser har varit att skapa förutsättning för stabilitet och fredlig utveckling. Utsänd personal från svenska myndigheter som deltar i detta internationella arbete finansieras inom utgiftsområde 5 från anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet*, utgiftsområde 6 *Försvar och samhällets krisberedskap*, anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* samt utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd* anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*, den del som enligt OECD:s biståndskommitté (DAC) räknas som bistånd. I det följande redogörs övergripande för det svenska deltagandet i internationella fredsfrämjande insatser, finansierade under alla tre utgiftsområden. För mer information om de internationella insatserna som finansieras inom utgiftsområde 6, se avsnitt 4.3.4.

Utsänd personal till omkring 40 insatser

Svenska myndigheter bidrog 2022 med utsänd personal till omkring 40 civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser och andra internationella koalitioner under ledning av EU, FN, OSSE och Nato. Myndigheterna som deltog med personal var Försvarsmakten, Polismyndigheten, Folke Bernadotteakademien (FBA), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Kriminalvården, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket. Utöver utsänd personal bidrog svenska myndigheter med expertis till de internationella organisationernas högkvarter – främst EU, OSSE och FN. Ett mindre antal experter var också knutna till EU:s och OSSE:s delegationer och kontor.

Det totala antalet utsända från Sverige redovisas i tabell 2.5. Antalet utsända 2022 var omkring 474 personer, men antalet tjänstgörande varierade från månad till månad. Utöver de insatser som nämns i tabell 2.5 och 2.6

tillkommer även ett antal utsända vid olika högkvarter genom EU, FN, Nato och OSSE. Det totala civila personalbidraget under 2022 var 195 personer (siffror från FBA:s årliga personalstatistik). För könsuppdelad statistik, se tabeller nedan.

Kvinnors deltagande och rättigheter i internationell krishantering

Under 2022 var andelen kvinnor i det svenska personalbidraget till civila insatser 43 procent. För de militära bidragen ökade andelen kvinnor med två procentenheter till 12 procent, se tabell 2.5. Som en del av genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet var regeringen pådrivande för åtaganden på jämställdhetsområdet inom ramen för EU:s krishanteringsinsatser.

Tabell 2.5 Antal utsända i civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser och andra internationella koalitioner samt fördelningen kvinnor män 2020–2022, fördelat per region

Insats	Totalt antal 2022	Totalt antal 2021	Totalt antal 2020	Andel kvinnor/män 2022	Andel kvinnor/män 2021	Andel kvinnor/män 2020
Afrika söder om Sahara						
Civil	70	50	52	39/61	48/52	38/62
Militär	247	250	242	11/89	9/91	10/90
Mellanöstern och Nordafrika						
Civil	26	21	31	42/58	38/62	48/52
Militär	19	22	67	14/86	14/86	12/88
Östeuropa, Centralasien och Västra Balkan						
Civil	90	60	74	44/56	38/62	42/58
Militär	4	5	4	9/94	0/100	0/100
Asien						
Civil	1	1	2	0/100	100/0	0/100
Militär	9	26	26	6/94	15/85	18/82
Latinamerika						
Civil	8	6	11	50/50	17/83	27/73
Militär	0	0	0	0/0	0/0	0/0
Totalt						
Civil	195	138	170	43/57	41/59	41/59
Militär	279	303	339	12/88	10/90	11/89

Antal och procent

Källor: Folke Bernadotteakademin, insatsstatistik civila insatser för december 2019, 2020 och 2021. Årsredovisning för Försvarsmakten 2020, 2021 och 2022 (antal befattningar eller antal individer om dessa understiger antalet befattningar, andel män och kvinnor i procent på grund av personalrotation).

I tabell 2.6 redovisas de svenska bidragen genom utsänd personal 2020–2022. Därefter beskrivs ett urval av insatser för att ge en bild av insatsernas resultat. Kostnaden för det samlade svenska engagemanget 2022 var cirka 1 500 miljoner kronor, varav 355 miljoner kronor avsåg civila insatser som nästan uteslutande finansierats genom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Tabell 2.6 Utsänd personal i civila och militära krishantering- och fredsfrämjande insatser och andra internationella koalitioner 2020–2022

Land/insats	Organisation	Syfte	Insats	Svensk personal 2022	Svensk personal 2021	Svensk personal 2020
-------------	--------------	-------	--------	----------------------	----------------------	----------------------

Afrika söder om Sahara						
Centralafrikanska republiken (CAR)/MINUSCA	FN	Stabilisering och säkerhet	Civil	9	4	6
CAR/EUAM	EU	Civil säkerhetssektorsreform	Civil	2	2	2
CAR/EUTM	EU	Stabilisering och säkerhetssektorreform (SSR)	Militär	8	9	9
Demokratiska republiken Kongo (DRK)/MONUSCO	FN	Stabilisering och säkerhet	Civil	8	7	13
DRK/MONUSCO	FN	Stabilisering och säkerhet	Militär	0	0	2
Mali/MINUSMA	FN	Stabilisering och säkerhet	Civil	0	3	3
Mali/MINUSMA	FN	Stabilisering och säkerhet	Militär	220	220	210
Mali/EUCAP SAHEL	EU	Stöd för rättsstatsuppbyggnad och SSR	Civil	3	3	1
Mali/EUTM	EU	Utbildning och rådgivning till Malis försvarsmakt	Militär	8	8	8
Moçambique/ EUTM Mozambique	EU	Utbildning och rådgivning till Moçambiques försvars- och säkerhetsstyrkor	Militär	0	1	x
Moçambique/ EUTM Mozambique*	EU	Utbildning och rådgivning till Moçambiques försvars- och säkerhetsstyrkor	Civil	1	x	x
Niger/EUCAP SAHEL	EU	Stöd för rättsstatsuppbyggnad och SSR	Civil	2	2	1
Somalia/UNSOM	FN	Stabilisering och säkerhet	Civil	5	4	4
Somalia/EUCAP	EU	Kapacitetsbyggande säkerhetssektor och maritim sektor	Civil	10	8	6
Somalia/EUNAVFOR Atalanta	EU	Marin insats mot sjöröveri och för skydd av humanitära leveranser/HQ	Militär	0	3	3
Somalia/EUTM	EU	Utbildning av försvarsmakt	Militär	9	10	9
Somalia/ UNODC Somaliland	FN	Stöd för rättsstatsuppbyggnad	Civil	4	4	4
Sydsudan/UNMISS	FN	Stabilisering och säkerhet	Civil	21	12	10
Sydsudan/UNMISS	FN	Stabilisering och säkerhet	Militär	0	0	2
Uganda/UNMAS	FN	Minröjning	Civil	1	1	0
Västsahara/MINURSO	FN	Övervakning stillestånd	Militär	2	2	2
Mellanöstern och Nordafrika						
Irak/EUAM	EU	Stöd säkerhetssektorreform	Civil	5	4	8
Irak/Operation Inherent Resolve (OIR)	Mellanstatlig koalition	Militär utbildningsinsats	Militär	5	55	55
Irak/Nato Mission Iraq (NMI)	Nato	Militär utbildningsinsats	Militär	5	1	1
Irak/UNITAD	FN	Stöd utreda brott av ISIL	Civil	6	3	3
Jemen/Hodeidah/UNMHA	FN	Stödja och övervaka genomförande av stilleståndsavtal	Civil	0	0	1
Jemen/Hodeidah/UNMHA	FN	Stödja och övervaka genomförande av stilleståndsavtal	Militär	2	2	2
Jemen/UNDP	FN	Global utveckling och mänskliga rättigheter	Civil	2	1	0
Libyen/EUBAM	EU	Stöd för rättsstatsuppbyggnad och gränsförvaltning	Civil	2	2	4
Mellanöstern/UNTSO	FN	Övervakning av gränser/stilleståndslinjer	Militär	7	7	8

Södra centrala Medelhavet/EUNAVFOR MED Operation Irini	EU	Bidra till FN:s vapenembargo mot Libyen följs	Militär/ UO5 och UO6	0	2	2
Palestina/EUPOL COPPS	EU	Rättstatsstöd, främst polis	Civil	9	11	10
Palestina/EUBAM Rafah	EU	Stöd för gränsförvaltning	Civil	0	0	1
Östeuropa, Centralasien och Västra Balkan						
Cypern/UNFICYP	FN	Övervakning stillestånd	Civil	3	2	3
Georgien/EUMM	EU	Övervakning av stillestånd och verka för avspänning	Civil	20	20	20
Kosovo/EULEX	EU	Rättstödsinsats mot bl.a. org. brottslighet och korruption	Civil	9	10	9
Kosovo/OSCE Mission in Kosovo	OSSE	Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsuppbyggnad	Civil	0	0	0
Kosovo/KFOR	NATO	Stabilisering och säkerhet	Militär	4	5	4
Montenegro/OSSE	OSSE	Rättstatsstöd och säkerhet	Civil	1	1	0
Nordmakedonien/OSSE	OSSE	Rättstatsstöd och säkerhet	Civil	1	1	1
Tadzjikistan/OSSE	OSSE	Rättsstatsstöd och säkerhet	Civil	0	0	1
Ukraina/EUAM	EU	Civil säkerhetsreform. Främst stöd till polis	Civil	10	12	15
Ukraina/SMM	OSSE	Observationer av konflikten och säkerhetsläget samt konfliktförebyggande insatser	Civil	0	14	13
Ryssland	OSSE	Gränsövervakning Gukovo/Donetsk	Civil	0	0	0
Asien						
Afghanistan/Resolute Mission Support	NATO	Utbildnings- och rådgivningsinsats	Militär	0	16	16
Kashmir/UNMOGIP	FN	Övervakning stilleståndslinje	Militär	4	5	5
Koreahalvön/NNSC	Samarbete neutrala stater	Övervakning stilleståndslinje	Militär	5	5	5
Myanmar/UNDP	FN	Fredsbyggande	Civil	1	1	0
Latinamerika						
Colombiamissionen/UN Mission in Colombia	FN	Övervakning av fredsavtal	Civil	4	6	4
UNMAS i Colombia	FN	Stöd till minröjning	Civil	0	0	2

Anm.: Insatsen Task force Takuba Mali utgör inte en del av redovisningen då informationen om hur insatsen bemannas omfattas av sekretess.

* = ny insats 2022.

Källor: Folke Bernadotteakademin, insatsstatistik för december månad 2020, 2021 respektive 2022 för civila insatser (totalen varierar under året, uppdelning kvinnor/män per insats kan fås av FBA). Årsredovisning för Försvarmakten 2020, 2021 och 2022 där max antal befattningar anges, exakt antal varierar något under året. Årsberättelse över GSFP-insatser, European External Action Service, 2020.

Sahel, Mali

Det internationella samfundet har fortsatt att engagera sig i Sahel generellt och i Mali specifikt, trots den negativa utvecklingen i landet. Regeringen och berörda myndigheter fortsatte under 2022 sitt mångsidiga engagemang i Mali genom utvecklingssamarbete och humanitärt stöd samt ett omfattande militärt bidrag till FN:s stabiliserande insats i Mali, Minusma. Den maliska ledningens samarbete med den ryska s.k. Wagnergruppen fortsatte, trots skarp kritik från det internationella samfundet. Regeringen beslutade mot bakgrund av den negativa utvecklingen i landet

den 2 mars 2022 att tidigarelägga avvecklingen av det svenska förbandsbidraget till Minusma. Beslutet innebar att en avveckling inleddes den 15 november 2022 och avslutades våren 2023.

Under 2022 suspenderades EU:s rådgivnings- och utbildningsinsats till stöd för Malis försvarsmakt (EUTM Mali) och EU:s civila insatser (EUCAP Sahel Mali) till följd av det svåra säkerhetsläget och den politiska utvecklingen i Mali. Det svenska bidraget till EUTM Mali avslutades vid årsskiftet 2022/2023. En ny militär GSFP-insats har etablerats i Niger (EUMPM Niger) för stöd till Nigers försvarsmakt. Den civila insatsen EUCAP Sahel Niger fortsätter sitt bidrag till kapacitetsuppbyggnad.

Ukraina, Georgien och Armenien

Sverige fortsatte att bidra till EU:s civila rådgivande insats i Ukraina (EUAM) som bl.a. stödjer arbetet med reformeringen av landets civila säkerhetssektor. Under året utökades mandatet för EUAM till att omfatta stöd till ukrainska myndigheter för att underlätta utredning och lagföring av internationella brott. EU:s krishanteringsmekanism, IPCR, aktiverades och EU-medlemsstaterna, inkl. Sverige, har bistått med experter både till Internationella brottmålsdomstolen och till ukrainska myndigheter. Sverige fortsatte även att bidra till konfliktförebyggande och stabilisering i Georgien genom EU:s civila observatörsinsats EUMM som övervakar avtalet om eldupphör mellan Ryssland och Georgien från 2008.

Förberedelser för att etablera en ny civil GSFP-insats i Armenien påbörjades under 2022 varpå EUMA Armenien etablerades i början av 2023. Insatsen är ett bevakningsuppdrag som ska bidra till minskade spänningar i gränsområdet mellan Armenien och Azerbajdzjan. Sverige bidrar med personal till insatsen.

I samband med krigsutbrottet avslutades OSSE:s särskilda observatörsmission till Ukraina (SMM), och personalen evakuerades.

Irak

Sverige fortsatte 2022 sitt breda och långsiktiga engagemang i Irak. Sverige deltar sedan 2015 i den militära utbildningsinsats som bedrivs inom ramen för den internationella koalitionen mot Daesh, Operation Inherent Resolve. Sverige bidrog även med personal till EU:s civila rådgivningsinsats i Irak (EUAM Irak) och Natos militära utbildningsinsats Nato Mission in Iraq (NMI). Under 2022 tillsattes en svensk insatschef för EUAM Irak.

Sverige bidrog med utredare från Polismyndigheten till FN:s bevisinsamlingsmekanism för brott begångna av Daesh i Irak (UNITAD). UNITAD:s uppgift är att verka för ansvarsutkrävande för brott begångna av Daesh genom att samla in och bevara bevis. Sedan 2021 finns ett samarbetsavtal med UNITAD för utökad informationsutbyte mellan mekanismen och svenska myndigheter.

2.3.4 Rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Insatser för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning finansieras från anslagen 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet*, 1:6 *Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning* inom utgiftsområdet och delvis från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för insatser som utgör internationellt bistånd enligt OECD DAC:s kriterier. Sveriges obligatoriska bidrag till de internationella konventionerna på området finansieras från anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer*. Förtroende- och säkerhetsskapande verksamhet finansieras från utgiftsområde 6.

Som del av grundläggande värden i svensk utrikes- och säkerhetspolitik syftar Sveriges rustningskontroll-, nedrustnings- och icke-spridningsarbete till att reducera och eliminera massförstörelsevapen, minska risker och motverka att dessa vapen används och sprids samt kontrollera och i vissa fall även helt förbjuda konventionella vapen. Sverige har genom en aktiv politik och god teknisk expertis fortsatt att arbeta för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning i FN, EU och bilateralt. Sverige avser också aktivt bidra till arbetet i Nato i dessa frågor samt till alliansens mål om att skapa förutsättningar för en värld fri från kärnvapen.

Arbetet i Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning fortgick under året. Initiativet samlar ett antal icke-kärnvapenstater, inklusive medlemmar i Nato, med syfte att genom en konstruktiv, pragmatisk ansats verka för att konkreta, nedrustningsbefrämjande steg kan komma till stånd, stärka icke-spridningsfördraget (Non-Proliferation Treaty, NPT) och minska polariseringen bland statsparterna. På basis av de två arbetspapper om åtgärder för nedrustning respektive riskreducering som tagits fram inom ramen för arbetet fick Sverige och länderna i Stockholmsinitiativet vid översynskonferensen av NPT i augusti 2022 genomslag för flera av sina förslag, även om konferensen inte kunde anta ett gemensamt slutdokument då Ryssland blockerade konsensus. Sverige spelade också en viktig roll som ordförande för en underarbetsgrupp inom ramen för fördragets andra pelare gällande icke-spridningsfrågor.

Sverige verkade under året för att värna det internationella atomenergiorganets (IAEA) viktiga uppdrag att förhindra spridning av kärnvapen, liksom dess arbete för att stärka kärnsäkerhet och nukleärt säkerhetsskydd, inkl. i Ukraina. Sverige har bidragit till att uppmärksamma IAEA:s arbete kring användning av kärnteknologi för fredliga ändamål inom både NPT och de globala hållbarhetsmålen.

Sverige bidrog 2022 med både tekniskt och finansiellt stöd till det internationella övervakningssystemet, IMS, inom ramen för det fullständiga provstoppsavtalet (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty, CTBT) och verkade för att alla övervakningsstationer ska vara i full drift hela tiden.

Genom politiskt och praktiskt stöd till Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW) bidrog Sverige till insatser för att motverka användningen av kemiska vapen, med fokus på ansvarsutkrävande för kemvapenanvändning i Syrien och Ryssland. Vid översynskonferensen för konventionen om förbud mot biologiska och toxiska vapen (BTWC) ledde Sverige förhandlingarna om den framåtblickande delen av slutdokumentet, och bidrog till överenskommelsen om att inrätta en ny arbetsgrupp för att stärka konventionen.

Arbetet för ökad jämställdhet, inkl. ökad integrering av jämställdhetsperspektiv och mer jämställd representation, fortsatte 2022, bl.a. genom deltagande i möten och seminarier samt stöd till aktörer som uppmärksammar frågorna däribland IAEA och FN:s institut för nedrustningsforskning (UNIDIR) samt civilsamhällsorganisationer.

2.3.5 Forskning om säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) och Utrikespolitiska institutet (UI) fortsatte 2022 att bedriva forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning med finansiering från anslagen 1:6 *Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning*, 1:7 *Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut* och 1:8 *Bidrag till Utrikespolitiska institutet*.

FOI bidrog under året med tekniskt stöd till Regeringskansliet i form av sakunderlag om kärnvapen, biologiska och kemiska vapen och rymd- och missilfrågor. FOI deltog också med expertis i internationella förhandlingar på dessa områden, bl.a. vid översynskonferenserna för NPT respektive BTWC och vid möten inom exportkontrollregimerna. FOI fortsatte under 2022 att inneha rollen som ordförande i en teknisk arbetsgrupp under det internationella partnerskapet för verifikation av kärnvapennedrustning (IPNDV) och medverkade i ett fyrpartssamarbete (Quad) inom samma område. Därutöver försåg FOI regeringen med tekniskt underlag för förhandlingar m.m. på området rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning.

Till följd av det försämrade globala säkerhetsläget, inkl. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina samt ökade spänningar mellan Kina och USA, ökade efterfrågan på SIPRI:s data, analyser och rekommendationer under 2022. SIPRI förekom i media mer än 59 900 gånger, vilket är nära en fördubbling jämfört med 2021. SIPRI förekom också på drygt 5 700 bloggar i ca 140 länder under 2022, vilket även det är en ökning jämfört med 2021.

Genom evenemangsverksamhet, utgivning av tryckta och digitala publikationer och expertmedverkan i medier under 2022 fortsatte UI att bidra till förståelse, kunskap och intresse för utrikespolitik och globala frågor hos allmänheten. Under 2022, till skillnad från 2021, ökade institutets genomslagskraft, mätt som närvaro i svenska medier, markant. Efterfrågan på UI:s expertis kan till stor del förklaras av Rysslands anfällskrig mot Ukraina såväl som den svenska ansökan till Nato. Institutets närvaro i svenska medier ökade under 2022 med 2 960 fler artiklar jämfört med 2021, se tabell 2.7.

Tabell 2.7 SIPRI:s och UI:s förekomst i medier

Förekomst i medier, antal

	2022	2021	2020	2019	2018
SIPRI (svenska och internationella medier)	59 900	30 000	26 000	30 100	22 000
UI (svenska medier)	9 440	6 480	8 760	13 450	5 010

Källa: SIPRI årsredovisning 2018–2022, UI:s årsredovisning 2018–2022.

2.3.6 Exportkontroll

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) är ansvariga myndigheter på exportkontrollområdet. Verksamheten vid ISP finansieras från anslag 1:5 *Inspektionen för strategiska produkter*, medan SSM:s verksamhet inom området finansieras inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Regeringen lämnar årligen en skrivelse till riksdagen om den svenska exportkontrollen, Strategisk exportkontroll – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden 2022 (skr. 2022/23:114).

Tillståndsärenden hos ISP har över tid blivit fler och mer komplexa. Det sistnämnda gäller inte minst tillståndsprovning för produkter med dubbla användningsområden (PDA). Under 2022 avgjordes 1 984 ärenden om krigsmateriel (KM) och 1 144 ärenden som gällde PDA. Exportkontrollrådet (EKR), som är ett råd för samråd i exportkontrollfrågor bestående av ledamöter från de partier som är representerade i riksdagen, sammanträdde vid nio tillfällen 2022 och behandlade tio ärenden för samråd. Under 2022 har ISP arbetat med anpassning och planering av myndighetens förmåga och resurser, för att förbereda för inrättandet av ett nationellt granskningsystem för utländska direktinvesteringar.

Tillsynsbesök är en viktig del av ISP:s verksamhet för att förebygga och åtgärda brister i företags exporthantering. Tack vare att arbetet under 2022 började återgå till det normala efter pandemin kunde sex fysiska och tolv digitala tillsynsbesök samt sex tillsyner genom skriftligt förfarande genomföras under 2022, jämfört med ett fysiskt och 31 digitala besök 2021. Besöken inkluderade såväl forskningsinstitut som företag verksamma på PDA- eller KM-området.

2.3.7 Utvecklat samarbete inom Östersjöregionen

Regeringen har som övergripande mål att förbättra relationer och samarbeten inom Östersjöregionen. Inriktningen för Sveriges östersjösamarbete styrs av regeringens strategi för Svenska institutets verksamhet gällande samarbetet inom Östersjöregionen 2016–2020 (UD2016/11388). Strategin har förlängts att gälla 2022 eller till dess att en ny strategi beslutas. Verksamheten finansieras från anslaget 1:11 *Samarbete inom Östersjöregionen*.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina fick till följd att regeringen beslutade att inga insatser längre fick innebära resursöverföring till ryska statliga aktörer direkt eller indirekt, och att kapacitetsstärkande verksamhet som involverar ryska statliga aktörer inte längre får genomföras. Sida och Svenska institutet förklarades i juni 2022 som oönskade i Ryssland av den ryska regeringen vilket ytterligare har försvårat möjligheterna att genomföra verksamheten.

Stöd till gemensamma utmaningar i regionen

Svenska institutet fick pga. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina delvis ställa om sin framgångsrika digitala kommunikationssatsning på ryska, med medieplattformen ru.sweden.se i centrum. På grund av att vissa sociala medieplattformar stängts ner i Ryssland har Svenska institutet fått öppna nya kanaler. Sedan våren 2022 har Svenska institutet och UD även utökat sin samordning rörande Svenska institutets digitala kommunikation på ryska. Verksamhet till stöd för fri och oberoende media, civilsamhälle och oberoende kulturaktörer har fortsatt, men under nya former. Svenska institutet har även givit ett särskilt stöd till utlandsmyndigheterna i Ryssland och de baltiska länderna för evenemang och kommunikationsinsatser kring bl.a. värderingsfrågor.

Svenska institutet arbetade också med att främja samarbete på högskolenivå i regionen genom bl.a. stipendier för högskolestudier i Sverige. Under 2022 fattade Svenska institutet beslut om att inte längre bevilja några nya stipendier från höstterminen 2023 för studenter från Ryssland och Belarus. Stödet till svenskundervisningen i Ryssland avbröts efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.

Insatser som rör Ryssland och Östersjöregionen

Arbetet till stöd för en demokratisk och hållbar utveckling i Ryssland har sin utgångspunkt i strategin för Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland 2020–2024 (UD2019/14553), som beslutades i januari 2020. Verksamheten finansieras från anslaget 1:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* och genomförs av Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) och Svenska institutet.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har människorättssituationen i Ryssland drastiskt försämrats. Opinionsyttringar mot kriget har försvårats kraftigt eftersom diskreditering av ryska krigsmakten blivit straffbelagt. Även yttranden i privata sammanhang kan leda till repressalier. Efter krigsutbrottet har en mycket stor del av landets oberoende journalister och en betydande del av civilsamhället, samt

många oberoende kulturaktörer lämnat Ryssland. Många lyckas dock fortsätta arbetet från exil och/eller har en mindre publik verksamhet i landet.

Demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och jämställdhet

Sverige stöttade under 2022 ryska civilsamhällesorganisationer verksamma inom bl.a. demokrati och mänskliga rättigheter, miljö, jämställdhet och motverkande av våld i nära relationer, hbtqi-frågor, kultur och media.

En stor del av stödet syftade till att säkerställa att det civila samhället har möjlighet att fortsätta arbeta och nå sina målgrupper både inom och utanför Ryssland. I ljuset av de allt större svårigheterna för civilsamhället att verka i Ryssland kan det faktum att organisationer som stöds av Sida lyckats överleva och fortsätta sitt arbete ses som ett resultat i sig. Sida stöttar civilsamhällesaktörer genom flera olika partnerorganisationer för att stärka deras kapacitet. Bland annat har stödet lett till att organisationer som arbetar mot könsrelaterat våld och anti-diskriminering kan fortsätta sitt arbete och utbyta erfarenheter med andra MR-organisationer.

Insatser på området yttrandefrihet har inneburit stöd till journalister, inklusive genom utbildning och rådgivning. Den tilltagande repressionen i Ryssland under de senaste åren har kraftigt inverkat på möjligheterna att bedriva oberoende journalistik i landet. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har försämrat situationen för oberoende media ytterligare.

Miljö och klimat

Sveriges stöd till civilsamhällesaktörer på miljöområdet har resulterat i ökad kapacitet hos dessa organisationer och konkreta miljöförbättringar i Ryssland men efter den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina har detta avstannat.

2.3.8 Regionalt samarbete

Inom Arktiska rådet bidrog Sverige till det fortsatta arbetet inom klimat, miljö och hållbar utveckling, bl.a. som ordförande för arbetsgruppen för marina frågor (PAME) fram till maj 2023, men också genom stöd för arbetet med biologisk mångfald och jämställdhetsfrågor. Den 3 mars 2022 gjorde de sju västliga medlemmarna i Arktiska rådet ett gemensamt uttalande om en temporär paus från rådets arbete med anledning av det ryska anfallskriget mot Ukraina. Den 8 juni 2022 kom de sju västliga medlemmarna överens om en återstart av delar av samarbetet, begränsat till de projekt där Ryssland inte deltar. De berörda projekten är del av den tvååriga arbetsplan som antogs vid utrikesministermötet i Reykjavik 2021. Den 11 maj 2023 tog Norge över det tvååriga ordförandeskapet i Arktiska rådet från Ryssland. De åtta arktiska staterna enades om att förlänga Arktiska rådets arbetsplan som antogs i Reykjavik 2021 ytterligare två år.

I Barentsrådet och Östersjöstaternas råd (CBSS) samt Nordliga Dimensionens Partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande (NDPHS) återhämtade sig verksamheten under 2022 successivt från covid-19-pandemin. Journalistsamarbete genom Barents Press anpassade under året sin verksamhet till att ge ökat stöd till ryska oberoende journalister i exil.

Samarbete i Barentsrådet och NDPHS med länderna runt Östersjön samt Norge fortsatte under året i nordisk kontext sedan Ryssland i början av året suspenderats från deltagande i samarbetet på obestämd tid. I CBSS inleddes en anpassning av verksamheten efter att Ryssland i maj lämnade samarbetet. Sakområden i fokus i båda råden var civil krisberedskap, grön omställning, unga, jämställdhet, motverkande av

människohandel för bland annat sexuella ändamål, förbättrad hälsa samt stöd till utsatta barn.

Sverige har även arbetat aktivt för att utveckla Östersjöregionen inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen. Strategin är en överenskommelse mellan kommissionen och EU:s medlemsstater som beslutades under svenskt ordförandeskap 2009. Under perioden den 1 juli 2022 – den 30 juni 2023 var Sverige återigen ordförande inom strategiarbetet. Det svenska ordförandeskapet fokuserade bland annat på att undersöka samarbetsformer kring konkreta områden mellan aktörer inom Östersjöstrategin och Ukraina, med syfte att stödja landet såväl nu som i framtiden. Under 2024 ankommer det på Sverige att anordna det Årliga forumet för strategin; ett evenemang som samlar deltagare på alla nivåer; från regioner, kommuner, organisationer, näringsliv och statliga myndigheter. Forumet utgör även den årliga mötespunkten på ministernivå för strategin.

2.3.9 Det nordiska samarbetet

Sverige främjar nordiskt samarbete inom verksamhet som finansieras av utgiftsområde 5 via anslag 1:1 *Angifter till internationella organisationer* och anslag 1:3 *Nordiskt samarbete*. Regeringen redogör för de resultat som uppnåtts inom samarbetet mellan de nordiska regeringarna under 2022, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet, i skrivelsen Nordiskt samarbete (skr. 2022/23:90).

2.3.10 Sverige är ett fortsatt starkt varumärke

Insatser inom Sverigefrämjande genomförs av utlandsmyndigheterna med finansiering från anslaget 1:10 *Information om Sverige i utlandet* samt av Svenska institutet, vars främjandeverksamhet huvudsakligen finansieras från anslag 1:9 *Svenska institutet*. Detta avsnitt behandlar även verksamhet utförd av Svenska institutet som finansieras inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning och 7 Internationellt bistånd, se kap. 1.3.11 under utgiftsområde 7.

Svenska institutets långsiktiga Sverigefrämjande arbete med att sprida information och kunskap om Sverige, främja svenska intressen internationellt och bygga långsiktiga relationer mellan Sverige och andra länder fortsatte under 2022. Svenska institutet följer och analyserar också bilden av Sverige utomlands. 18 rapporter om bilden av Sverige i utlandet har publicerats inklusive en om Sverigebilden i EU.

Sverigefrämjandet skedde i nära samarbete med utlandsmyndigheter och externa aktörer i över 100 länder genom kommunikationsinsatser, utställningar, kulturutbyten, besöksprogram, studentmässor, stipendier samt utvecklings- och ledarskapsprogram. Särskilt fokus har legat på att skapa intresse för Sverige som handels- och investeringsnation under 2022. De olika Sverigekanalerna där kommunikationen skedde på ryska, engelska och arabiska hade 3 miljoner följare och beräknades nå ca 86 miljoner personer. Trots yttre händelser som exempelvis informationspåverkanskampanjen mot lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), koranbränningarna i Sverige och Sveriges Nato-ansökan som berört bilden av Sverige och därmed kommunikationen till målgrupperna har Svenska institutet kunnat upprätthålla publiceringar inom prioriterade områden.

Tabell 2.8 visar utvecklingen för insatser av vikt för det långsiktiga främjandet av Sverige. Antalet stipendier har minskat något över tid. Antalet alumner, d.v.s. personer som studerat i Sverige och fått stipendier av Svenska institutet, är stabilt och uppgår till nästan 19 000 alumner i 154 länder.

Tabell 2.8 Stipendier, alumner och svenskundervisning

Aktivitet	2022	2021	2020
Antal utländska lärosäten som bedriver svenskundervisning	204	223	226
	432	371	442
Antal beviljade stipendier (antal kvinnor/antal män)	(211/221)	(174/197)	(213/229)
Antal alumner i SI:s nätverk [*]	18 800	17 400	16 000
Antal aktiviteter arrangerade av alumnföreningar	142	89	93

*= könsuppdelad statistik finns inte tillgänglig.
Källa: Svenska institutet.

En indikator för effekterna av Sverigefrämjande insatser är oberoende bedömningar av Sveriges varumärke. Enligt Nation Brands Index, ett av flera index som mäter länders varumärken, behöll Sverige 2022 plats 9 av de 60 länder som mättes. Vid sidan av detta visar en rad andra index att Sverige bilden är stabil över tid.

Tabell 2.9 Sveriges ranking per område i Nation Brands Index 2022. Siffror inom parentes avser föregående år.

Källa: Nation Brands Index 2022

2.3.11 Konsulära insatser

Den konsulära verksamheten är en författningsreglerad kärnuppgift för utrikesförvaltningen och finansieras från anslaget 1:4 *Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet* och från utgiftsområde 1 Rikets styrelse. En konsulär krisberedskapsorganisation upprätthålls för att vid en större kris eller katastrof utomlands kunna bistå drabbade.

Konsulär krisberedskap och krishantering under 2022 och 2023

Under inledningen av 2022 arbetade utrikesförvaltningen med konsekvenserna av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina även på det konsulära området. Ett omfattande proaktivt informations- och kommunikationsarbete bidrog till att ett stort antal svenskar i Ukraina kunde lämna landet innan den fullskaliga invasionen inleddes. Under de kommande månaderna genomfördes ett uppsökande arbete för dem som fanns kvar, med råd och stöd till dem som önskade att lämna Ukraina. År 2022 präglades därutöver av ett förnyat fokus på konsulär krisberedskap, genom exempelvis konsulära krisberedskapsövningar av utlandsmyndigheter, som endast kunde genomföras i begränsad omfattning under covid-19-pandemin och i samband med evakueringsarbetet från Afghanistan. Under 2022 genomförde Utrikesdepartementet en informationskampanj på sociala medier med syfte att informera svenska resenärer om vikten av att vara förberedd innan en resa påbörjas samt att få ännu fler resenärer

att ladda ned och använda Utrikesdepartementets app. *UD Resklar*. Under kampanjen, som genomfördes i anslutning till jul- och nyårsledigheterna, nåddes över 400 000 unika användare med över fyra miljoner visningar.

I april 2023 utbröt våldsamma strider i Sudan mellan den sudanesiska armén och paramilitära styrkor. I nära samarbete med Försvarsdepartementet och Försvarsmakten, och inom ramen för internationell samverkan, genomfördes en evakueringsinsats där svenska flyg från Flygvapnet ingick. Utrikesdepartementet arbetade med att konsulärt bistå svenskar i Sudan och fler än 220 svenskar (inklusive den utsända ambassadpersonalen i Khartoum) kunde lämna Sudan, de flesta med organiserade evakueringstransporter (flyg eller båt) i svensk eller utländsk regi. Genom den svenska evakueringsinsatsen bidrog Sverige även till att evakuera andra länders medborgare.

Fortsatt hög inströmning av konsulära och civilrättsliga ärenden

Den konsulära ärendeinströmningen minskade inte i någon nämnvärd utsträckning till följd av pandemin, trots ett minskat resande. Därtill präglades verksamheten av ett flertal mångåriga och komplicerade konsulära individärenden. Ökade internationella reserestriktioner och pandemins konsekvenser gjorde de konsulära utmaningarna alltmer komplexa. Antal dödsfallsärenden 2022 var 1 810 att jämföra med 1 870 (2021), 1 670 (2020), 1 800 (2019), 1 590 (2018) och 1 300 (2017). Någon könsuppdelad statistik finns inte tillgänglig.

I fråga om familjerelaterade tvångsärenden, där personer förs eller kvarhålls utomlands av sina närstående inom ramen för en heders- eller patriarkal kontext, kunde konstateras att vid utgången av mars 2023 hade personerna i 36 av totalt 65 nyinkomna ärenden under 2022 kunnat återvända till Sverige. Någon könsuppdelad statistik finns inte tillgänglig.

Den stadigt ökade ärendeinströmningen till centralmyndighetsfunktionen för ett antal internationella regelverk på civilrättens område fortsatte även under 2022, framför allt s.k. barnskyddsärenden enligt Bryssel II-förordningen och 1996-års Haagkonvention om skydd för barn. Under 2022 inkom totalt 255 nya ärenden enbart enligt dessa två regelverk, att jämföra med 181 nya ärenden 2021 och 155 nya ärenden 2020, (35 ärenden 2015). Det finns inte någon könsuppdelad statistik tillgänglig. En ny reviderad Bryssel II-förordning började gälla den 1 augusti 2022, enligt vilken bl.a. nya tidsgränser för ärendehantering infördes. Det är ännu för tidigt att säga i vilken utsträckning den nya förordningen påverkat centralmyndighetsfunktionens arbete.

2.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att den verksamhet som bedrivits inom utgiftsområdet har bidragit till att uppnå målet att säkerställa Sveriges intressen. Samtidigt förvärrades förutsättningarna i samband med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Ett betydande fokus i genomförandet har därför varit att stödja Ukraina på olika vis.

Sverige fortsatte att vara en respekterad partner i EU, FN, Nordiska ministerrådet, OSSE, Europarådet, OECD och som inbjudet land till Nato. Sveriges samlade internationella engagemang bygger på kontakter mellan stater, med civila samhället och samverkan i internationella organisationer. Säkerhet byggs i samarbete med andra. Regeringen bedömer att Sveriges engagemang, genom diplomatiskt arbete, medling, fredsfrämjande och förtroendeskapande åtgärder, bidrog till gemensam säkerhet.

Vidare bedömer regeringen att Sverige bidrog till arbetet med att utveckla och förstärka EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Att värna den europeiska

säkerhetsordningen var vägledande för Sveriges prioriteringar i OSSE under 2022, och vikten av respekt för folkrätten och internationella åtaganden betonades. Sverige var under 2022 en aktiv och engagerad medlem i FN, och det vidare arbetet med FN-reformerna och bidrog i genomförandet av generalsekreterarens programförklaring *Our Common Agenda*. Sverige bidrog genom sitt engagemang i internationella organisationer och i internationella krishanteringsinsatser till jämställdhet och ett stärkt genomförande av agendan för kvinnor, fred och säkerhet.

Enligt regeringen bedömning gav SIPRI värdefulla bidrag till analys samt inhemsk och internationell diskussion om nedrustning och icke-spridning, inte minst inom områden vapenindustri, vapenhandel och militärutgifter. Vidare fortsatte Utrikespolitiska institutet att bidra till att uppnå målet för utgiftsområdet genom att vara ett viktigt forum för analys och informerad samhällsdiskussion om internationella frågor i det svenska samhället.

Svensk exportkontroll fortsatte att bedrivas strikt och effektivt, i enlighet med gällande nationellt regelverk och Sveriges internationella åtaganden på icke-spridningsområdet. På detta sätt bidrog, enligt regeringen, verksamheten till att säkerställa målsättningen att tillvarata Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska intressen.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina medföljdes av en dramatisk försämring av den redan mycket allvarliga situationen på människorättsområdet i Ryssland. I juni förklarades Sida och Svenska institutet som ovälkomna organisationer i Ryssland. Regeringen bedömer dock att Sida och Svenska institutet framgångsrikt anpassat sin verksamhet till de försvårade omständigheterna och bl.a. i högre grad arbetat med organisationer som tvingats fly Ryssland men som fortsatt verka för mänskliga rättigheter och demokrati i Ryssland.

De nordiska länderna har dragit flera viktiga lärdomar av covid-19-pandemin och Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. En målsättning är att Norden ska hantera och stå bättre rustat inför en framtida kris och enligt regeringens bedömning har Sverige här varit pådrivande. Det gemensamma arbetet med att identifiera hur det nordiska samarbetet kring krissamverkan kan fördjupas fortsatte under 2022.

Det samlade Sverigefrämjandet bidrog till att behålla det högt rankade förtroendet för Sverige. Främjandet av Sverige som studienation bidrog till att skapa relationer och nätverk inom nyckelområden, samt underlättade nya samarbeten och utbyten.

Regeringen bedömer att Utrikesförvaltningen inom ramen för sitt konsulära uppdrag har lämnat konsulärt stöd till enskilda när dessa råkat i svårigheter utomlands. På detta sätt har den konsulära verksamheten bidragit till målet för utgiftsområdet, att säkerställa svenska intressen i förbindelserna med andra länder.

2.5 Politikens inriktning

Sverige står inför de största utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska prövningarna i modern tid. Säkerheten i vårt närområde har dramatiskt försämrats i och med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Säkerhetspolitiken står i centrum för regeringens politik där utvecklingen i närområdet kommer ha en särställning. Utrikespolitiken omorienteras för att möta dagens utmaningar. Men Sveriges utrikespolitik kommer alltid att ha en viktig global dimension. Givet detta kommer regeringen att föra en politik, där Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska prioriteringar, i enlighet med utrikesdeklarationen, står i fokus och där de internationella samarbetena vidareutvecklas. Att bidra till att stärka Europeiska unionen, att fördjupa den transatlantiska relationen och att bli en aktiv, värdefull och solidarisk medlem i Nato är grundläggande målsättningar. Att värna svenska intressen liksom demokratiska värderingar kommer att vara kärnan i regeringens politik och ska bygga på aktiv diplomati och internationellt samarbete. Sverige står upp för folkrätten, de mänskliga rättigheterna och FN-stadgan.

Sveriges medlemskap i internationella organisationer

Sveriges medlemskap i internationella organisationer möjliggör för genomslag för rikets utrikes- och säkerhetspolitik och utgör en effektiv plattform för sakpolitiska prioriteringar. Sverige ska vara en drivande, konstruktiv och engagerad medlem av dessa organisationer. Regeringen kommer bland annat inom ramen för den Strategiska kompassen verka för att stärka EU som säkerhetspolitisk aktör, samtidigt som den viktiga transatlantiska länken utvecklas. Arbetet för att stärka demokratin, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer samt respekten för folkrätten är centralt, inte minst i ljuset av ett offensivt Kina där Sveriges intressen i förhållande till Kina tjänas bäst av en gemensam europeisk ansats och transatlantisk samordning.

Detta gäller även för Taiwan, där regeringen verkar för att utveckla förbindelserna med Taiwan och omhänderta svenska intressen inom ramen för ”ett Kina”-politiken. Kinas nya tonläge mot Taiwan inger oro.

Arbetet för att stärka demokratin, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer samt respekten för folkrätten är centralt även i ljuset av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Denna invasion visar på ett gränslöst förakt för folkrätten och den europeiska säkerhetsordningen, och för FN-stadgans mest grundläggande regler. Sverige kommer att fortsätta att verka för att öka trycket på Ryssland och Belarus.

Sveriges kommande medlemskap i Nato innebär ett grundläggande paradigmskifte för utrikes- och säkerhetspolitiken, liksom för försvarspolitiken. Regeringen avser att betona vikten av en stark transatlantisk länk och verka för att samarbetet mellan EU och Nato är ömsesidigt förstärkande. Som Natomedlem blir Sverige en del av Natos kollektiva säkerhet och avskräckning, samt omfattas av ömsesidiga försvarsgarantier enligt artikel 5 i nordatlantiska fördraget. Genom medlemskapet i Nato stärker Sverige sitt säkerhetspolitiska inflytande och sitt bidrag till säkerhet och stabilitet i hela det euroatlantiska området. Ett Natomedlemskap innebär att Sverige får en ny säkerhetspolitisk identitet. Med ett medlemskap blir Nato Sveriges viktigaste försvarspolitiska arena. Som medlem i Nato kommer Sverige att uppfylla sina åtaganden enligt Nordatlantiska fördraget och gentemot samtliga övriga allierade. Ett Natomedlemskap kommer ge ökade möjligheter att strategiskt fördjupa de bilaterala relationerna med andra allierade, även utom alliansen. Den transatlantiska länken är avgörande för Europa i det rådande säkerhetspolitiska läget. För Sveriges bilaterala relationer till bl.a. USA, Kanada och Storbritannien skapas ytterligare möjligheter. EU och USA är den mest integrerade handelsrelationen globalt. Den transatlantiska

relationen är således av särskild vikt och ska bygga på ömsesidighet, där ett fördjupat inbördes engagemang för identifierade intressen och mervärden ska stå i fokus. Ett starkt Europa och en stark transatlantisk länk gynnar båda sidor av Atlanten.

Genom Natomedlemskapet kommer Sverige också att ingå i ett nytt sammanhang för utveckling av ny teknik, både civil och militär, och kommer få ett ansvar att bidra aktivt i denna utveckling.

EU är Sveriges främsta utrikespolitiska plattform och avgörande också för Sveriges välstånd. Som ordförande i Europeiska unionens råd verkade Sverige för EU-enighet till stöd för den europeiska säkerhetsordningen, ett arbete som nu fortsätter.

I EU-arbetet avser regeringen verka för att vidareutveckla flera av EU:s olika utrikespolitiska instrument, såsom diplomati, handel, bistånd, stabiliseringsinsatser samt de civila och militära förmågorna och krishanteringsinstrumenten. Det inkluderar även förmågan att bemöta hybridhot, inklusive cyberhot och desinformation, som utgör reella säkerhetsrisker. Regeringen vill stärka EU:s roll som en sammanhållen och strategisk aktör inom globala cyberfrågor och digitala frågor i nära samråd med Nato. Den strategiska kompassen, som antogs av Europeiska rådet i mars 2022, pekar ut riktningen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik de närmaste åren. Regeringen avser att fortsatt verka för att stärka rådets krishanteringsmekanism (IPCR).

Centrala uppgifter i EU-samarbetet förväntas bli att fortsatt gemensamt stödja Ukraina och Moldavien i deras olika säkerhetsskapande processer inte minst EU-närmandet, skapa säkerhet för EU:s medborgare och stärka EU som en trovärdig global utrikes- och säkerhetspolitisk aktör. I EU avser Sverige också verka för att stärka motståndskraft med betoning på behovet av att säkra leverans- och försörjningskedjor, energiförsörjning, klimatomställning och unionens konkurrenskraft. Dessutom avser regeringen att driva utvecklade partnerskap med strategiska partner, däribland USA, för arbetet med och genomförandet av effektiva och rättssäkra sanktioner, EU:s roll för globala normer och en regelbaserad världsordning, samt antiterrorism.

Sverige ska bidra till att effektivisera det multilaterala samarbetet. Inom FN blir det allt viktigare att agera strategiskt för att främja respekten för internationella normer, inklusive att bevaka och agera på Kinas och Rysslands ambitioner att försvaga den regelbaserade världsordningen och motverka Rysslands destabiliserande aktiviteter i flertalet länder.

Prioriterade områden i FN-arbetet kommer att vara hanteringen av kriget i Ukraina, kris- och konflikthantering i vårt bredare närområde och globalt, upprätthållandet av den regelbaserade världsordningen och främjandet av mänskliga rättigheter, demokrati och att möta globala hot och utmaningar. Arbetet med Ukraina handlar dels om direkt humanitärt, ekonomiskt, och rättsligt bilateralt politiskt stöd till Ukraina, dels om att upprätthålla ett brett internationellt politiskt stöd för Ukraina. Regeringen avser att verka för ett mer effektivt, resultatorienterat och transparent FN, samt arbeta för att motverka alla former av oegentligheter inom FN-systemet.

OSSE:s roll för dialog och ansvarsutkrävande baserat på folkrätten är central i arbetet med att försvara den europeiska säkerhetsordningen. OSSE:s breda säkerhetsbegrepp och kopplingen mellan säkerhet och respekt för demokrati och mänskliga rättigheter är en utgångspunkt för Sveriges engagemang. Regeringen avser verka för att OSSE förblir ett forum för att hålla Ryssland ansvarigt för aggressionen mot och överträdelser av folkrätten i Ukraina och för att värna de autonoma institutionernas mandat och verksamhet. OSSE:s fältkontor utgör en vital komponent. Verksamheten i

Ukraina kommer att prioriteras. Därtill avser regeringen att verka för att säkerhetspolitiska aspekter av klimatförändringar integreras i verksamheten, samt att jämställdhet och agendan för kvinnor, fred och säkerhet baserad på säkerhetsrådsresolution 1325 ges en viktig roll.

Regeringen avser att prioritera Europarådets kärnområden, mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i syfte att bidra till en gemensam värdegrund och till en stärkt europeisk säkerhetsordning. Regeringen ska långsiktigt värna samarbete i Europarådet och ser under året fram emot en fortsatt diskussion om vilka anpassningar som behöver göras givet det förändrade läget efter att Ryssland utesluts ur organisationen, samt med utgångspunkt i slutsatserna från Europarådets fjärde toppmöte. Regeringen avser att verka för att övervakningssystemet enligt Europakonventionen för mänskliga rättigheter och Europadomstolen fungerar väl. Systemet ska prioritera ökad verkställighet, vilket är centralt för konventionssystemets integritet. Regeringen stöder det register som upprättats för att dokumentera de skador som Ryssland genom sina brott mot folkrätten orsakat Ukraina.

Regeringen avser att värna OECD:s centrala roll i den regelbaserade multilaterala världsordningen. Organisationen bidrar till att utveckla framtidens utbildning, välfärdssystem, hållbara tillväxt, arbetsmarknad, handel, gröna omställning, hållbar livsmedelsförsörjning, klimatarbete och utvecklingssamarbete.

Regeringen avser även att värna integreringen av ett jämställdhets- och hållbarhetsperspektiv i EU:s, Natos, FN:s, OSSE:s och OECD:s arbete.

Regeringen avser att aktivt arbeta för ökat internationellt samarbete mot organiserad brottslighet.

Fred och säkerhet

Ett fullskaligt anfallskrig pågår i Europa. Regeringen kommer att ge mesta möjliga stöd till det krigsdrabbade Ukraina – politiskt, ekonomiskt och säkerhetsmässigt – så länge det behövs. Inget framtida stöd är uteslutet. Därtill kommer även insatser i EU:s östra och södra grannskap att prioriteras för att värna Sveriges och EU:s säkerhetsintressen och värderingar.

Transatlantisk säkerhet är sammanlänkad med säkerheten i den indopacifiska regionen. Många av länderna runt Indiska oceanen och Stilla havet och i Latinamerika är sedan länge viktiga partners i utrikes- och handelspolitiken. Vi har ömsesidiga säkerhetsintressen och ett gemensamt intresse av att upprätthålla den regelbaserade världsordningen.

Konkurrensen ger avtryck även i Sveriges norra närområde, Arktis. Som arktiskt land har Sverige ett strategiskt intresse av stabil, hållbar och fredlig utveckling i Arktis. Ett fortsatt nära samarbete med övriga nordiska länder samt USA och Kanada är centralt för att värna våra intressen och för hantering av gemensamma utmaningar. Fördjupat engagemang i och utanför Arktiska rådet utgör en viktig del i denna strävan.

Även krig och konflikter på avstånd från Sverige och EU påverkar Sveriges säkerhet och välbefinnande genom exempelvis flyktingströmmar, som grogrund eller fristad för terrorism och våldsbejakande extremism, samt för organiserad brottslighet, såsom smuggling av vapen, narkotikahandel och olika former av människohandel eller genom hot om användning av massförstörelsevapen. Överträdelser av folkrätten och de mänskliga rättigheterna, inklusive kvinnors och flickors mänskliga rättigheter är omfattande i konfliktländer. Ett förebyggande perspektiv med fokus på stabilisering och grundorsaker till konflikt kommer att präglade Sveriges insatser för att motverka konflikter och bidra till fred och säkerhet.

Regeringen avser att främja fred och utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter också bortom Sveriges och EU:s grannskap i linje med svenska intressen.

Ansvarutkrävande för brott mot folkrätten är fortsatt en prioriterad fråga.

Migrationsfrågor är en viktig del i Sveriges internationella samarbeten, för att motverka irreguljär migration inklusive dess grundorsaker, öka återvändandet och bidra till ett effektivt arbete för frivillig återvandring.

Sveriges tydliga röst för jämställdhet och kvinnors rättigheter och deltagande utgör en viktig del för att internationella fredsinsatser och ska leda till hållbara resultat.

Klimatförändringarnas konsekvenser bidrar till instabilitet och tvångsfördrivning och kan förvärra befintliga konflikter och skapa nya spänningar, inklusive i vårt grannskap. Säkerhetspolitiska aspekter av klimatförändringar ska beaktas inom EU:s breda utrikes- och säkerhetspolitik, liksom i det arbete som bedrivs inom EU, Nato, FN och OSSE.

Internationell krishantering och fredsfrämjande insatser

Sverige kommer fortsatt att bidra till internationell civil och militär krishantering och fredsfrämjande insatser och till att skapa förutsättningar för fred och säkerhet. Vid sidan av personalbidrag till internationella fredsinsatser ska Sverige bidra med kapacitetshöjande insatser utifrån svensk kompetens och prioriteringar, inklusive på området kvinnor, fred och säkerhet. Sådana insatser kan också bli aktuella för att stärka säkerheten i Sveriges närområde, samt i förekommande fall genomföras i samverkan med likasinnade länder, exempelvis andra nordiska länder. Sverige ska vara en tydlig förespråkare för mänskliga rättigheter och demokrati och bidra till att dessa kärnvärden beaktas i det internationella fredsfrämjande arbetet.

Ett närmare och starkare nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete

Sverige är under 2024 ordförande i Nordiska ministerrådet och de informella nordiska och nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetena (N5 och NB8).

Regeringen avser verka för ett närmare och starkare nordiskt och nordisk-baltiskt samarbete. Det nordiska samarbetet hör till de äldsta och mest omfattande regionala samarbetena i världen. Det finns en grundläggande värdegemenskap som gör samarbete smidigt och fruktbart. Det ger också ökad möjlighet till internationell påverkan.

I fokus för Nordiska ministerrådet står arbetet med att förverkliga de nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Norden ska vara konkurrenskraftigt, socialt hållbart och ledande i den gröna omställningen. Regeringen avser att arbeta för ökad integration och färre gränshinder i Norden, inte minst i gränsregionerna, liksom för ett fortsatt samarbete kring energi-, klimat- och miljöfrågor. Inom ramen för N5 och NB8 kommer det säkerhetspolitiska samarbetet ges särskild uppmärksamhet, liksom det fortsatta stödet till Ukraina. De nordiska länderna är överens om att covid-19-pandemin och Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har visat på vikten av stärkt nordisk krissamverkan och säkerhetspolitisk dialog. Regeringen avser att vara drivande för ett brett uppföljningsarbete som leder till att Norden står bättre rustat inför framtida kriser.

Regeringen avser även att fortsätta arbeta för integrering av ett jämställdhets-, inklusive HBTQI, hållbarhets- samt barnrätts- och ungdomsperspektiv i Nordiska ministerrådets arbete.

Samarbete inom Östersjöregionen

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har medfört ett kraftigt försämrat säkerhetsläge i Östersjöregionen. Det svenska stödet för samarbete inom regionen för stärkt demokrati och respekt för mänskliga rättigheter genomgår en fortsatt omfattande förändring för att anpassas till detta. Stöd som omfattar Ukraina kommer utökas i linje med Strategin för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 (UD2023/10149). Stödet för en demokratisk utveckling i Ryssland är också angeläget men sker under allt svårare omständigheter, vilket medför betydande begränsningar.

Arktiska rådet, Barentsrådet samt Östersjöstaternas råd har samtliga påverkats av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Regeringen avser att verka för att samarbetet fortsätter på ett ändamålsenligt sätt.

Rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning av kärnvapen är en svensk utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering. Som blivande medlem av Nato står regeringen bakom Natos politik på området, inklusive Natos strategiska koncept, och kommer fortsätta att verka för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning.

Regeringen kommer att fortsätta värna ickespridningsfördragets (NPT) grundläggande betydelse samt främja staters fulla implementering av skyldigheter och åtaganden som gjorts inom ramen för NPT. Arbetet inom ramen för Stockholmsinitiativet för kärnvapenedrustning kommer att fortsätta. Sverige ska värna det internationella atomenergiorganet IAEA:s uppdrag att förhindra spridning av kärnvapen, liksom dess roll att främja strålsäkerhet och nukleärt strålskydd, inklusive vid Zaporizjzjas kärnkraftverk i Ukraina, vilket för närvarande illegalt kontrolleras av Ryssland.

Det globala förbudet mot kemiska vapen står fortfarande inför stora utmaningar efter flera fall av konstaterad kemvapenanvändning. Sverige ska främja kemvapenkonventionens efterlevnad och verka för att säkerställa ansvarsutkrävande. Sverige ska också bidra i arbetet med att stärka konventionen om förbud mot biologiska vapen samt stödja generalsekreterarmekanismen och insatser för hotreducering.

Exportkontroll

Sverige ska upprätthålla en strikt, effektiv och modern exportkontroll. Genomförandet av det restriktiva regelverket för export av krigsmateriel kommer prioriteras, liksom genomförandet av regelverket om förstärkt kontroll av produkter med dubbla användningsområden. Avsikten är att Inspektionen för strategiska produkter (ISP) kommer att ges det huvudsakliga ansvaret för tillämpningen av exportkontrollregelverken. När det gäller exportkontrollen för särskilt känsliga kärntekniska produkter avses även Strålsäkerhetsmyndigheten ges ett ansvar. Regeringen kommer att verka för en ökad anslutning till och ett effektivt genomförande av vapenhandelsfördraget ATT. Sverige kommer inom EU att verka för att nå ökad samstämmighet mellan medlemsländerna i tillämpningen av EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport. Utvecklingen inom framväxande känslig teknik påverkar exportkontrollen och ska uppmärksammas. Ett Natomedlemskap kommer att förändra förutsättningarna för krigsmaterielexport inom Sveriges nationella regelverk. Ett system för efterkontroll är under implementering. ISP kommer fortsätta sitt arbete med förstärkta restriktiva åtgärder mot Ryssland och Belarus.

Forskning och kunskap om säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Forskning om säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning ska bedrivas med statligt stöd av bland annat Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri) och Utrikespolitiska institutet (UI).

Dagens säkerhetspolitiska läge ställer ökade krav på nationell kapacitet för kunskap och analys. UI ska vara en relevant aktör som bistår regeringen med kunskap och analyser utifrån ett Sverigeperspektiv. FOI ska bidra med högkvalitativ teknisk sakkunskap och analys om rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning, inklusive inom rymd- och missilfrågor. I syfte att stärka FOI:s verksamhet på dessa områden och därigenom säkerställa regeringens tillgång till policyrelevant stöd, föreslår regeringen att FOI tilldelas ett tillskott. Sipri ska fortsatt bidra med kunskap om framför allt nedrustning samt klimat och säkerhet. Regeringens inriktning är att Sverige ska kunna bidra konstruktivt till internationella samfundets strävanden för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning.

Sverigefrämjande

Sverigefrämjandet ska, på ett sätt som är lämpligt i verksamhetslandet, öka kunskapen om och skapa intresse och förtroende för Sverige. Syftet är att få genomslag för svenska intressen, stärka svenska företags konkurrenskraft och öka motståndskraften mot otillbörlig informationspåverkan. Därigenom bidrar Sverigefrämjandet till att bygga långsiktiga relationer mellan Sverige och andra länder. Tonvikt ska ligga på att positionera Sverige som en global kunskapsnation och innovationsledare, en partner för ekonomisk och demokratisk utveckling, grön omställning och digitalisering, ett land att investera i och som är intressant att besöka och attraktivt för internationella talanger att arbeta i. Som en del i regeringens arbete att underlätta för studenter, forskare och högkvalificerad arbetskraft har Migrationsverket fått i uppdrag att vidta åtgärder för att den sökande ska kunna undvika att resa långa sträckor utanför Europa för att visa upp sin passhandling. Regeringen utesluter inte ytterligare åtgärder i denna riktning.

Utlandsmyndigheternas integrerade främjande ska genomföras utifrån svenska intressen där export- och investeringsfrämjande genomförs samfällt. Synergier mellan utvecklingssamarbete och handelspolitik ska stärkas. Satsningar på talangattraktion och på att marknadsföra svensk högre utbildning såväl i andra länder som i alumnätverk ska fortsätta.

Konsulär verksamhet

Den konsulära och civilrättsliga verksamhetens omfattning har ökat på senare år och den konsulära förmågan har prövats i samband med flera kriser utomlands. Regeringen avser att upprätthålla och utveckla en god konsulär krisberedskap samt att utveckla arbetsverktygen för stöd till enskilda med fokus på personer i särskilt utsatta grupper.

2.6 Budgetförslag

2.6.1 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 22.40 Anslagsutveckling 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

År	Utfall	1 629 851	Anslagssparande	27 635
2022	Utfall	1 629 851	Anslagssparande	27 635
2023	Anslag	1 624 554 ¹	Utgiftsprognos	1 604 554
2024	Förslag	1 473 554		
2025	Beräknat	1 429 554		
2026	Beräknat	1 436 554		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifterna för Sveriges medlemskap i internationella organisationer, främst Förenta nationerna (FN), Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nordiska ministerrådet, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Nordatlantiska fördragsorganisationen (NATO).

Kompletterande information

Belastningen på anslaget påverkas såväl av valutafluktuationer som av antalet freds- och säkerhetsfrämjande insatser.

Regeringens överväganden

Tabell 2.11 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:1 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 333 554	1 333 554	1 333 554
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	140 000	96 000	103 000
<i>varav BP24</i>	<i>145 000</i>	<i>101 000</i>	<i>108 000</i>
– <i>Natoavgift, civil del</i>	<i>145 000</i>	<i>101 000</i>	<i>108 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 473 554	1 429 554	1 436 554

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget föreslås ökas med 145 miljoner kronor 2024 för kostnader för avgiften till Natos civila budget samt för engångskostnader för att få tillgång till Natos lokaler. För den civila avgiften till Nato beräknas anslaget öka med 101 miljoner kronor 2025 och 108 miljoner kronor från och med 2026.

Regeringen föreslår att 1 473 554 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 429 554 kronor respektive 1 436 554 kronor.

2.6.2 1:2 Freds och säkerhetsfrämjande verksamhet

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2022	Utfall 1 241 808	Anslagssparande 22 698
2023	Anslag 178 294 ¹	Utgiftsprognos 180 600
2024	Förslag 183 441	
2025	Beräknat 190 851 ²	
2026	Beräknat 193 760 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 186 471 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 186 370 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja fred och säkerhet, förebygga konflikter, genomföra sanktioner samt främja respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Det får ske genom stöd till projekt, seminarier, konferenser, utbildnings- och utredningsinsatser och andra särskilda insatser, samt som statsbidrag till mellanstatliga eller enskilda organisationer och institutioner.

Anslaget får även användas för utgifter för att ställa svensk personal till förfogande för fredsfrämjande-, säkerhetsfrämjande- och konfliktförebyggande verksamhet inom ramen för Förenta nationerna (FN), Europeiska unionen (EU), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Nato/PFF eller andra mellanstatliga eller enskilda organisationer. Dessutom får anslaget användas för extraordinärt stöd till Ukraina.

Regeringens överväganden

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	183 294	183 294	183 294
Pris- och löneomräkning ²	3 727	8 037	10 946
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-3 580	-480	-480
varav BP24 ³	-4 580	-1 880	-1 880
– Finansiering: Ordförandeskap i Nordiska ministerrådet	-2 700		
– Generell besparing i statsförvaltningen	-1 880	-1 880	-1 880
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	183 441	190 851	193 760

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att finansiera ökningen av anslaget 1:3 *Nordiskt samarbete* minskas anslaget med 2 700 000 kronor. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Anslaget minskas med 1 880 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 183 441 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 190 851 000 kronor respektive 193 760 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 000 000 kronor 2025 och 2026.

Tabell 2.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Ingående åtaganden	19 097	9 151	10 527		
Nya åtaganden	5 159	8 321	40 053		
Infriade åtaganden	-14 105	-6 945	-6 580	-35 000	-9 000
Utestående åtaganden	9 151	10 527	44 000		
Beslutat/förslaget bemyndigande	50 000	50 000	44 000		

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för statsbidrag till mellanstatliga eller enskilda organisationer och institutioner. Regeringen behöver i vissa fall ingå fleråriga ekonomiska åtaganden i förhållande till organisationer som får årligen återkommande strategiska stöd. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 000 000 kronor 2025 och 2026.

2.6.3 1:3 Nordiskt samarbete

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:3 Nordiskt samarbete

Tusental kronor

2022	Utfall	12 836	Anslagssparande	759
2023	Anslag	13 595 ¹	Utgiftsprognos	13 491
2024	Förslag	16 295		
2025	Beräknat	13 595		
2026	Beräknat	13 595		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nordiskt bilateralt och multilateralt samarbete. Anslaget får också användas för utgifter för statsbidrag till Svenska Föreningen Norden. Anslaget får även användas för utgifter för insatser för att främja samarbetsprojekt i Norden, särskilt projekt med specifikt gränsregional prägel samt till samarbetsprojekt företrädesvis i närområdet.

Regeringens överväganden

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:3 Nordiskt samarbete

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	13 595	13 595	13 595
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	2 700		
varav BP24	2 700		
– Ordförandeskap i Nordiska ministerrådet	2 700		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	16 295	13 595	13 595

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Sverige är under 2024 ordförande i Nordiska ministerrådet, N5 (nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet) och NB8 (nordisk-baltiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet). Anslaget föreslås ökas med 2 700 000 kronor 2024. Finansiering sker genom att anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* minskas med motsvarande belopp 2024.

Regeringen föreslår att 16 295 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Nordiskt samarbete* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 13 595 000 kronor.

2.6.4 1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet

Tabell 2.17 Anslagsutveckling 1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet

Tusental kronor

2022	Utfall	-6 037	Anslagssparande	10 863
2023	Anslag	7 826 ¹	Utgiftsprognos	7 765
2024	Förslag	4 826		
2025	Beräknat	4 826		
2026	Beräknat	4 826		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter:

- enligt lagen (2003:491) om konsulärt ekonomiskt bistånd
- för konsulära insatser vid en kris eller en katastrof utomlands enligt lagen (2010:813) om konsulära katastrofinsatser eller liknande händelser
- för höjd beredskap och initiala åtgärder vid en konsulär kris
- för insatser för bortförda och kvarhållna barn i utlandet samt utgifter för resor och andra utgifter som har till syfte att främja rätten till umgänge mellan barn och föräldrar
- i samband med rättegång inför internationell domstol eller liknande organ där svenska staten är part eller deltar på annat liknande sätt
- för särskilda informationsinsatser riktade till utlandsresenärer
- för ersättning enligt sjöförklarings-kungörelsen (1967:294) till person som enligt sjölagen (1994:1009) tillsammans med svensk utlandsmyndighet deltar vid sjöförklaring och enligt sjöförklarings-kungörelsen till annan än befälhavaren och

- medlem av besättningen för inställelse till förhör vid sjöförklaring inför svensk utlandsmyndighet.
- för informations- och utbildningsinsatser inom familjekonfliktområdet med fokus på frågor om barn- och tvångsäktenskap samt för statsbidrag till enskilda organisationer som är verksamma i dessa frågor.
 - för specifika tidsbegränsade insatser i enskilda konsulära ärenden avseende barn- och tvångsäktenskap.

Regeringens överväganden

Tabell 2.18 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	4 826	4 826	4 826
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 826	4 826	4 826

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 4 826 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 4 826 000 kronor respektive 4 826 000 kronor.

2.6.5 1:5 Inspektionen för strategiska produkter

Tabell 2.19 Anslagsutveckling 1:5 Inspektionen för strategiska produkter

Tusental kronor

2022	Utfall	55 122	Anslagssparande	1 514
2023	Anslag	114 404 ¹	Utgiftsprognos	114 404
2024	Förslag	143 855		
2025	Beräknat	151 265 ²		
2026	Beräknat	155 056³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition

² Motsvarar 145 708 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 145 708 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för strategiska produkters (ISP) förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 2.20 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:5 Inspektionen för strategiska produkter

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	114 404	114 404	114 404
Pris- och löneomräkning ²	4 351	8 880	11 970
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	25 100	27 981	28 682

	2024	2025	2026
<i>varav BP24³</i>	1 752	-248	-248
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-248	-248	-248
– Tillskott för arbete med sanktioner mot Ryssland och Belarus	2 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	143 855	151 265	155 056

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Uppdraget som behörig myndighet i anslutning till genomförande av sanktioner, och särskilt de beslutade EU-förordningarna om restriktiva åtgärder mot Ryssland och Belarus har medfört utökade uppgifter. Anslaget föreslås därför öka med 2 000 000 kronor 2024.

Vissa delar av myndighetens verksamhetskostnader ska inte täckas av avgifter. Det gäller internationell verksamhet som inte är kopplad till tillstånds- och tillsynsarbetet, inklusive exportkontrollstöd utomlands, arbetet som nationell kontaktpunkt gällande utländska direktinvesteringar samt den verksamhet som myndigheten bedriver som behörig myndighet för genomförandet av vissa internationella sanktioner.

Regeringen föreslår att 143 855 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Inspektionen för strategiska produkter* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 151 265 000 kronor respektive 155 056 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Inspektionen för strategiska produkter tar ut avgifter i enlighet med förordning (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition. Dessa intäkter får disponeras av myndigheten. Vidare tas avgifter ut i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter. Dessa intäkter disponeras inte av myndigheten.

Tabell 2.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2022	325	-504	-176	-1 432
(varav tjänsteexport)	0	0	0	
Prognos 2023	325	-500	-175	-1 607
(varav tjänsteexport)	0	0	0	
Budget 2024	325	-500	-175	-1 782
(varav tjänsteexport)	0	0	0	

Källa: ISP

Tabell 2.22 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2022	39 522	0	39 552	0
Prognos 2023	45 000	0	45 000	0
Budget 2024	48 000	0	48 000	0

Källa: ISP

2.6.6 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Tusental kronor

2022	Utfall	74 910	Anslagssparande	4 448
2023	Anslag	79 358 ¹	Utgiftsprognos	78 747
2024	Förslag	83 358		
2025	Beräknat	73 858		
2026	Beräknat	73 858		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning, däribland relevant verksamhet vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Utrikespolitiska institutet (UI) och statsbidrag till projekt som svenska och utländska organisationer och institut genomför på området.

Regeringens överväganden

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	79 358	79 358	79 358
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	4 000	-5 500	-5 500
<i>varav BP24</i>	<i>4 000</i>		
<i>– Kunskap om rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning</i>	<i>4 000</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	83 358	73 858	73 858

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att stärka och därmed behålla tillfredsställande nivå på regeringens och Regeringskansliets tillgång till teknisk sakkunskap och policyrelevant stöd föreslås anslaget ökas med 4 000 000 kronor 2024.

Regeringen föreslår att 83 358 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 73 858 000 kronor respektive 73 858 000 kronor.

2.6.7 1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)

Tabell 2.25 Anslagsutveckling 1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)

Tusental kronor

År	Utfall	28 402	Anslagssparande
2022	Utfall	28 402	Anslagssparande
2023	Anslag	28 402 ¹	Utgiftsprognos 28 402
2024	Förslag	28 402	
2025	Beräknat	28 402	
2026	Beräknat	28 402	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till stiftelsen Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) för vetenskaplig forskning i konfliktfrågor samt frågor rörande internationellt samarbete för fred och säkerhet i enlighet med stiftelsens stadgar.

Regeringens överväganden

Tabell 2.26 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	28 402	28 402	28 402
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	28 402	28 402	28 402

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 28 402 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 28 402 000 kronor respektive 28 402 000 kronor.

2.6.8 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)

Tabell 2.27 Anslagsutveckling 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)

Tusental kronor

År	Utfall	19 175	Anslagssparande
2022	Utfall	19 175	Anslagssparande
2023	Anslag	19 175 ¹	Utgiftsprognos 19 175
2024	Förslag	19 175	
2025	Beräknat	19 175	

2026	Beräknat	19 175
------	----------	--------

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Utrikespolitiska institutet.

Regeringens överväganden

Tabell 2.30 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	19 175	19 175	19 175
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	19 175	19 175	19 175

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 19 175 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 19 175 000 kronor respektive 19 175 000 kronor.

2.6.9 1:9 Svenska institutet

Tabell 2.31 Anslagsutveckling 1:9 Svenska institutet

Tusental kronor

2022	Utfall	136 116	Anslagssparande	-574
2023	Anslag	132 371 ¹	Utgiftsprognos	130 783
2024	Förslag	135 328		
2025	Beräknat	141 027 ²		
2026	Beräknat	144 614³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 135 328 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 135 328 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Svenska institutets förvaltningsutgifter. Anslaget används även för Svenska institutets Sverigefrämjande uppgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 2.32 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:9 Svenska institutet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	132 371	132 371	132 371
Pris- och löneomräkning ²	5 011	10 796	14 438
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-2 054	-2 140	-2 195
<i>varav BP24³</i>	<i>-2 054</i>	<i>-2 054</i>	<i>-2 054</i>

	2024	2025	2026
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-680	-680	-680
– Generell besparing i statsförvaltningen	-1 374	-1 374	-1 374
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	135 328	141 027	144 614

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 1 374 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 135 328 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Svenska institutet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 141 027 000 kronor respektive 144 614 000 kronor.

2.6.10 1:10 Information om Sverige i utlandet

Tabell 2.33 Anslagsutveckling 1:10 Information om Sverige i utlandet

Tusental kronor

2022	Utfall	15 105	Anslagssparande	370
2023	Anslag	15 475 ¹	Utgiftsprognos	15 475
2024	Förslag	15 475		
2025	Beräknat	15 475		
2026	Beräknat	15 475		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för information om Sverige i utlandet samt för det allmänna Sverigefrämjandet.

Regeringens överväganden

Tabell 2.34 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:10 Information om Sverige i utlandet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	15 475	15 475	15 475
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 475	15 475	15 475

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 15 475 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Information om Sverige i utlandet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 15 475 000 kronor respektive 15 475 000 kronor.

2.6.11 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen

Tabell 2.35 Anslagsutveckling 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen

Tusental kronor

2022	Utfall	173 847	Anslagssparande	1 369
2023	Anslag	170 215 ¹	Utgiftsprognos	170 215
2024	Förslag	170 215		
2025	Beräknat	170 215		
2026	Beräknat	165 215		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för samarbete, samverkan och integration inom Östersjöregionen. Anslaget får vidare användas för utgifter för insatser som rör Ryssland avseende miljö samt mänskliga rättigheter och demokrati, Svenska institutets Östersjösamarbete samt insatser i eller i nära anslutning till Östersjöområdet bl.a. inom ramen för Östersjöstaternas råd, Nordliga dimensionen, Arktiska rådet och Barentsrådet. Anslaget får även användas för räntesubvention, inklusive administrativa kostnader, avseende bilateralt lån till Ukraina.

Regeringens överväganden

Tabell 2.36 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	170 215	170 215	170 215
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			-5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	170 215	170 215	165 215

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 170 215 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 170 215 000 kronor respektive 165 215 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 500 000 kronor 2025 och 2031.

Tabell 2.37 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2031
Ingående åtaganden	144 943	160 638	176 756			
Nya åtaganden	101 988	99 036	79 834			

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2031
Infriade åtaganden	-87 293	-82 918	-96 090	-99 211	-41 387	-19 902
Utestående åtaganden	160 638	176 756	160 500			
Beslutat/förslaget bemyndigande	175 500	180 500	160 500			

Skälen för regeringens förslag: Sida, Svenska institutet och Regeringskansliet behöver besluta om bidrag i form av fleråriga stipendier, långsiktiga insatser på miljöområdet samt insatser inom mänskliga rättigheter och demokrati. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:11 *Samarbete inom Östersjöregionen* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 500 000 kronor 2025 och 2033.